

Περιεχόμενα

1. ΔΙΕΘΝΗΣ ΗΜΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΦΑΚΕΛΟΣ...	ΑΛΗΘΕΙΑ 11/02/2022 σελ.16
2. ΑΛΛΟΙ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΔΡΕΠΟΥΝ ΔΑΦΝΕΣ	ΧΑΡΑΥΓΗ 11/02/2022 σελ.4

Διεθνής Ημέρα Γυναικών και Κοριτσιών στην Επιστήμη: Φάκελος Βραβεία Νόμπελ

Της **ΘΡΟΣ ΜΕΛΙΤΑΣ ΜΕΝΕΛΛΟΥ***

Η Διεθνής Ημέρα Γυναικών και Κοριτσιών στην Επιστήμη καθιερώθηκε το 2015 από τον Ο.Η.Ε. και έκτοτε τιμάται κάθε χρόνο στις 11 Φεβρουαρίου. Η ημέρα αυτή, σύμφωνα με τον Ο.Η.Ε., μας «επισημαίνει πως η γεφύρωση του χάσματος των φύλων στην επιστήμη είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης και την εκπλήρωση της υπόσχεσης της Ατζέντας του 2030». Εκτιμάται ότι οι γυναίκες αποτελούν λιγότερο από το 30% του ερευνητικού δυναμικού παγκοσμίως.

Οι ερευνήτριες και ερευνητές είναι επαγγελματίες που ασχολούνται με τη σύλληψη ή τη δημιουργία νέας γνώσης, διεξάγουν έρευνα και βελτιώνουν ή αναπτύσσουν, μεταξύ άλλων, έννοιες, θεωρίες, και μοντέλα. Τα βραβεία Νόμπελ είναι τα πιο προβεβλημένα βραβεία στον κόσμο που τιμούν επιστημονικά και πολιτιστικά επιτεύγματα καταλυτικής σημασίας. Ανακοινώνονται κάθε χρόνο τον Οκτώβριο, ενώ απονέμονται στις 10 Δεκεμβρίου που είναι η επέτειος θανάτου του Σουηδού επιχειρηματία και εφευρέτη Άλφρεντ Νόμπελ. Ωστόσο, η έλλειψη έμφυλης και φυλετικής διαφορετικότητας μεταξύ των αποδεκτών των βραβείων Νόμπελ (καθώς και άλλων αναγνωρισμένων επιστημονικών βραβείων), αποτελεί συχνά αντικείμενο συζητήσεων στους επιστημονικούς κύκλους. Από το 1901, την πρώτη χρονιά που απονεμήθηκαν τα βραβεία Νόμπελ μέχρι και σήμερα, μόλις το 3.7% των νικητών στο αντικείμενο της Φυσικής, Φυσιολογίας ή Ιατρικής Συγκεκριμένα, 4 γυναίκες βραβεύτηκαν στη Φυσική, 12 στη Φυσιολογία ή Ιατρική και 7 στη

Χημεία. Παρ' όλη τη διεθνή ανοιχτή συζήτηση που ξεκίνησε τα τελευταία χρόνια, το 2021 η Βασιλική Σουηδική Ακαδημία Επιστημών στη Στοκχόλμη βράβευσε αποκλειστικά άντρες απογοητεύοντας μεγάλο μέρος επιστημονισσών (και όχι μόνο), ενώ η παρακολούθηση της απονομής των βραβείων αποτελεί πλέον μια ετήσια υπενθύμιση της δουλειάς που χρειάζεται να γίνει ακόμη σε επίπεδο συμπεριληψής και αντιπροσώπευσης!

Η Σουηδική Ακαδημία τονίζει ότι έχει λάβει μέτρα έτσι ώστε οι επιτροπές επιλογής των βραβείων να είναι πιο συμπεριληπτικές και να λαμβάνεται υπόψη η διαφορετικότητα στην ανακήρυξη των υποψηφιοτήτων. Είναι όμως τα μέτρα αυτά αρκετά; Οι μικρότερες πιθανότητες που έχουν οι γυναίκες να κερδίσουν σημαντικά βραβεία έρευνας συχνά αποδίδονται στη χρονική υστέρηση της πορείας τους στην επιστήμη λόγω διαφόρων κοινωνικό-πολιτικών παραγόντων, ενώ πολλοί υποστηρίζουν πως η διαφορά μπορεί να καλυφθεί με την ολοένα και αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στους επιστημονικούς κλάδους.

Δυστυχώς, αριθμητικά δεδομένα δείχνουν ότι το ποσοστό των γυναικών στον τομέα της Φυσικής που απέκτησαν διδακτορικό τίτλο από τη δεκαετία του 1980, έρχεται σε σύγκριση με το γεγονός ότι μόνο 4 γυναίκες κατάφεραν να κερδίσουν το Νόμπελ Φυσικής μέχρι στιγμής, καθιστώντας την άποψη σχετικά με τη μειωμένη συμμετοχή αδύναμη να εξηγήσει αυτήν την αριθμητική ασυμφωνία. Τα βραβεία Νόμπελ ξεχωρίζουν επίσης και για την υποεκπροσώπηση άλλων ομάδων και μειονοτήτων καθώς και για την έλλειψη φυλετικής ποικιλομορφίας, ενώ ταυτόχρονα υπερεκπροσωπούνται από λευκούς

Το 1952 η R. Franklin κατάφερε να απαθανάσει τη φωτογραφία 51 (photo 51), μετά από περίπου 100 ώρες δουλειάς στο εργαστήριο και ενός έτους αναλύσεις των δεδομένων. Πρόκειται για την πιο γνωστή εικόνα περιβλασής ακτίνων Χ του DNA.

άντρες. Το γεγονός αυτό είναι από μόνο του αρκετό για να δηλώσει ότι σαν σύγχρονη κοινωνία και πολιτισμός χάνουμε μια ολόκληρη σειρά από νέες ιδέες, ανακαλύψεις και πρότυπα! Σε μια προσπάθεια να επισημανθεί η μεροληπτική, σε ορισμένες περιπτώσεις, απονομή των βραβείων, συχνά βασισμένη στην έλλειψη γυναικείων επιστημονικών επιτευγμάτων ισότιμης σημασίας, παρατίθενται ενδεικτικά πέντε σπουδαίες γυναίκες (τυχαία σειρά) που αναμφισβήτητα θα έπρεπε να είχαν κερδίσει βραβείο Νόμπελ:

Lise Meitner: Ίσως η πιο σημαντική επιστημόνισσα του 20ου αιώνα, με Αυστριακή καταγωγή. Μαζί με τον άνδρα συνάδελφό της Otto Hahn, ηγήθηκαν μιας ομάδας στο Γερμανικό Ινστιτούτο Χημείας Kaiser Wilhelm και ανακάλυψαν την πυρηνική σχάση του ουρανίου. Για αυτή τη σημαντική ανακάλυψη, μόνο ο Hahn τιμήθηκε με το Νόμπελ Χημείας το 1944. Η Meitner και ο Hahn υποεκπροσώπησαν άλλων ομάδων και μειονοτήτων καθώς και για την έλλειψη φυλετικής ποικιλομορφίας, ενώ ταυτόχρονα υπερεκπροσωπούνται από λευκούς

αυτή ανακάλυψη του μποζονίου Higgs (το λεγόμενο και ως «σωματιδίδι του Θεού»), το οποίο και θεωρείται κλειδί για την κατανόηση των δομικών στοιχείων του σύμπαντος. Έχει εργαστεί σε μεγάλα πειράματα, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του Μεγάλου Επιταχυντή Ποζιτρονίων Ηλεκτρονίων (Large Electron Positron Collider), που αποτελεί τον πρόδρομο του Μεγάλου Επιταχυντή Αδρονίων (Large Hadron Collider).

Rosalind Franklin: Αγγλίδα χημικός της οποίας η συμβολή στον τομέα της κρυσταλλογραφίας ακτίνων Χ ήταν καθοριστική για την κατανόηση της μοριακής δομής του DNA. Η «Φωτογραφία 51 (Photo 51)» απέδειξε τη διπλή ελικοειδή δομή του DNA και θεωρείται μία από τις πιο σημαντικές εικόνες όλων των εποχών. Δεδομένου ότι τα βραβεία Νόμπελ δεν απονέμονται ποτέ μετά θάνατον, δεν ήταν επιλέξιμη για το βραβείο από τη στιγμή που οι συνάδελφοί της James Watson, Francis Crick και Maurice Wilkins πέτυχαν τη διάσημη διάκριση το 1962.

Mary-Claire King: Πρωτοπόρος γενετίστρια από το Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον η οποία κέρδισε πολλά διακεκριμένα βραβεία επιστήμης, αλλά ποτέ το Νόμπελ. Είναι διάσημη για το έργο της στον προσδιορισμό του «γονιδίου του καρκίνου του μαστού», BRCA1. Διάσημη είναι επίσης και η διδακτορική της διατριβή που περιγράφει τις μοριακές ομοιότητες μεταξύ των χιμαπατζήδων και των ανθρώπων.

**Μελίτα Μενελλάου, PhD, Γυναίκα, Μητέρα, Χημικός Μηχανικός, Τμήμα Χημικών Μηχανικών, ΤΕΠΙΑΚ / melita.menellou@cut.ac.cy*

2. ΑΛΛΟΙ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΔΡΕΠΟΥΝ ΔΑΦΝΕΣ

Μέσο: ΧΑΡΑΥΓΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 11/02/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 11/02/2022

Σελίδα: 4

Άλλοι δουλεύουν και άλλοι δρέπουν δάφνες

Τις τελευταίες μέρες, δύο βουλευτές Λάρνακας θριαμβολογούν στα κοινωνικά δίκτυα για δύο θέματα. Ο Ανδρέας Αποστόλου για τη συνεργασία του Κυπριακού Ινστιτούτου Θάλασσας και Ναυτιλίας CMMI με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, ο δε Πρόδρομος Αλαμπρίτης για τη χωροθέτηση πανεπιστημιακής σχολής στη Λάρνακα. Η τεράστια επιτυχία που λέγεται CMMI, δεν έχει καμία σχέση με τις κοινοβουλευτικές ερωτήσεις του κ. Αποστόλου, με όλο το σεβασμό, αλλά φέρει φαρδιά πλατιά την υπογραφή του Δήμου Λάρνακας, ο οποίος ανακοίνωσε τη συνεργασία του Ινστιτούτου με το Πανεπιστήμιο από τις 8 Δεκεμβρίου 2021.

Η δε συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Λάρνακας, του ΤΕΠΙΑΚ και του CMMI υπογράφηκε από τις 21 Σεπτεμβρίου του 2020.

Όσο για τις βαρύγδουπες δηλώσεις του κ. Αλαμπρίτη ότι η Λάρνακα δικαιούται πανεπιστημιακή σχολή, έλεος, σεβαστείτε λίγο τη νοημοσύνη μας.

Τ.Π.